

Plassengebied Route

Afkortingen:

LA = Linksaf • LAH = Links aanhouden • RD = Rechtdoor • RA = Rechtsaf • RAH = Rechts aanhouden

Route 1 - 'Weids Water Wonen' in Noordhove Noord

1. Ga vanaf het einde van het parkeerterreintje via een kort smal pad naar het fietspad langs de Aziëweg
2. Ga **LA** en daarna **RA** het fiets- en voetgangerstunneltje onder de Aziëweg door
3. Na het tunneltje **LA** en direct daarna weer **LA** het Ton Albertsplan op
4. Volg het Ton Albertsplan tot het einde van het woonerf en ga dan direct **RA**
5. Steek het fietspad over en ga **RA**, direct daarna **LA** en weer **RA**, de Behrenslin
6. Ga aan het einde van de Behrenslin bij de parkeerplaats **RA** over een kort smal tegelpad
7. Ga **LA** evenwijdig aan het fietspad en ga bij de T-splitsing van de fietspaden **RD** het park de Weidse Weide in (1)
8. Ga bij de 1ste mogelijkheid **LA** en verlaat het park via het veeooster
9. Steek het fietspad over en ga tussen de huizen door naar de Ponyweide (U ziet pas later het straatnaambordje)
10. Ga bij de Ponyweide **LA**
11. Ga bij de Bottalijn **RA**
12. Steek de brug over en ga daarna **LA**
13. Ga vlak voor de kruising met de Lijnbaan **LA** tot de rotonde (2)
14. Steek over en ga een kort stukje **RA** langs het fietspad, daarna **LA** en **RAH** het Berlageplan op (U ziet pas later het straatnaambord)
15. Ga op de T-splitsing **RD**, steek het Keyserplan over en ga **RD** het Klerkplan op
16. Volg **LA** een kronkelig voetpad van asphalt
17. Volg dit pad over twee bruggen en ga **RA** over de derde brug, het Keyserplan op
18. Steek de brug over naar het Marotplan
19. Ga **RD** de brug over en ga bij de overzijde van het fietspad **RA**
20. Bij de 1ste mogelijkheid **LA** de brug over (3)
21. Steek de Bolstraschans over en ga aan de overzijde **RA**, gelijk **LA** via een smal pad door naar het woonerf
22. Ga bij de 1ste mogelijkheid **RA** de Calandschans in
23. Ga aan het eind van de straat **LA** en ter hoogte van de Corbuloschans het trapje op en **LA**
24. Ga bij de hoek opnieuw **LA**
25. Daal halverwege de dijk af naar het pad langs het water
26. Steek bij de hoek met het metalen bruggetje over naar het Vestingpad
27. Ga bij het pad **LA** (4)
28. Ga na ongeveer een kilometer rechts en steek de Aziëweg over (nog voor de brug)
29. Volg **LA** het voetpad langs de Zoetermeerse plas
30. Na +/- 300 meter, ter hoogte van het tunneltje onder de Aziëweg aan uw rechterhand het eindpunt 'Het Lange Land'

Route 2 - Oude polders grenzend aan een nieuwe plas

1. Loop vanaf de parkeerplaats richting het gemaal
2. Ga bij het fietspad naar links en steek bij de 1ste mogelijkheid de Aziëweg over naar rechts
3. Volg het fietspad omhoog
4. Ga aan het einde van het pad **RA** en ga de brug over de Elleboogse Wetering op (1)
5. Op de brug bij de halve molen terugkeren
6. Ga na de brug direct **RA** op een onverhard paadje langs het water
7. Volg het pad langs de Elleboogse Wetering (2)
8. Ga ter hoogte van de kruising fietspad/weg naar beneden
9. Volg het fietspad naar rechts en steek de weg over
10. Ga **RD** over het fietspad
11. Neem bij de volgende oversteek het smalle voetpad rechts wat leidt naar het links gelegen parkeerterreintje
12. Ga **RD** tot op de brug (3)
13. Ga dezelfde weg terug naar de parkeerplaats en ga **RA** naar beneden
14. Volg het fietspad langs de Noord-Aasche Vliet tot het veeooster
15. Volg bij het veeooster het voetpad **RD** evenwijdig aan de Noord-Aasche Vliet
16. Loop langs het Prielbos en ga **RD** richting het voormalige stoomgemaal 'De Nieuwe Polder'
17. Ga in een bocht naar links, **RA**, voor het voormalige gemaal, de weg (fietspad) omhoog de ringdijk van de Meerpolder op
18. Kijk bij de brug of picknicktafel rustig rond (4) (5)
19. Keer terug naar beneden en ga **LA** het voetpad op
20. Ga ter hoogte van de noordrand van de Zoetermeerse plas **RA** over een pad door het gras
21. Ga het hek over met hefboommechanisme en ga **RD** over het graspad langs het Prielbos naar het restaurant Aa-zicht
22. Bij het restaurant Aa-zicht heeft u de mogelijkheid om een kopje koffie te nuttigen
23. Volg vanuit het restaurant Aa-zicht **RA** het voetpad (bij info-bord) door het groen
24. Ga bij de kruising van voetpaden **RD**
25. Dit voetpad (kronkelig pad) loopt min of meer parallel aan de Aziëweg
26. Ga **RD** tot de kruising met het fietspad dat langs de Aziëweg loopt en ga direct voor de kruising **RA** voetpad op
27. Ga bij de Y-splitsing **LA**
28. Ga daarna **RA** en volg het fietspad tot aan het eindpunt: het gemaal Palenstein

Route 2 Oude polder grenzend aan een nieuwe plas

Deze wandelingen is bijzonder vanwege:

- Waterpartijen
- Laarzenwandeling
- Cultuurhistorische waarden

Afstand:

Lengte: 3 kilometer

Beginpunt:

Parkeerplaats ter hoogte van het gemaal Palenstein

Eindpunt:

Parkeerplaats ter hoogte van het gemaal Palenstein

Achtergrond informatie wandeltocht

1. Op dit bijzondere knooppunt van oude waterwegen komen de Elleboogse Wetering, de Benthuizenervaart en tot in de jaren tachtig van de twintigste eeuw, de Leidsewallenwetering bij elkaar. Bovendien treft u achter de afgeknotte molen het nieuwe gemaal Palenstein. Hier bij deze eerste molen van de drie ging de Leidsewallenwetering via een verlaat over in de Elleboogse Wetering. Op deze plek bevond zich behalve het Elleboogse verlaat ook het Benthuizer verlaat. Een kleine schutsluis die het niveauverschil tussen de Benthuizenervaart en de Elleboogse Wetering overbrugde. Van dit verlaat reesteert een dammetje tussen het water van de Elleboogse Wetering en de Benthuizenervaart (oude vergeelde foto is het voormalige Benthuizer verlaat). U kunt hier goed het verschil in waterhoogten waarnemen. Verlaten hadden houten jukken, die de twee zijwanden in de slappe veengrond uit elkaar hielden. Het verlaat had een beperkte doorvaarthoogte, doorvaartbreedte en doorvaartlengte. Het Elleboogse verlaat liet schepen door van maximaal 2,95 m breed en 16,5 m lang. Het Benthuizer verlaat komt overeen met deze afmetingen: 2,90 m breed en 17 m lang. Wel had het Elleboogse verlaat een 40 cm hogere doorvaarthoogte (1,20 m). In 1924 werd het werk van de windmolens overgenomen door een dieselmotor. Deze werd aan het eind jaren zestig vervangen door het nieuwe gemaal Palenstein dat de huidige woonwijken Palenstein, Seghwaert, Noordhove en enkele Benthuizer polders bedient.

2. Rechts, aan de overzijde van de Elleboogse Wetering bevindt zich de Vogelplas, een zogenaamde veenplas. Men zou kunnen zeggen een stukje land dat men niet heeft drooggemaakt.

3. Hier komen drie watergangen bij elkaar. Van links de Noord-Aasche Vliet, van rechts de Elleboogse Wetering én de uitloper van het Noord Aa. De aangrenzende polder is de Zoeterwoudse Geerpolder.

4. Vanaf hier heeft u een prachtig zicht op de vele verschillende water-niveaus én op het gemaal. Stelt u zich eens voor, u bent een achttiende-eeuwse mens. Op deze plek ziet u de Noord-Aasche Vliet en verder nog meer nattigheid. Het veenland is weg, uitgebaggerd, als turf verkocht, en wat rest zijn grote plassen water. Wanneer u zich omdraait is daar wél de welvarende Meerpolder. Een drooggemaakt zoetwatermeer. Zo kan het ook... Droogmaken dus denkt de achttiende-eeuwer. Er worden vier molens geplaatst om deze klus te klaren. Drie molens worden neergezet in het verlengde van deze tweesprong van waterwegen: de ringsloot van de Meerpolder en de Noord-Aasche Vliet, richting de huidige Zoetermeerse plas. En dan komt er nog een vierde molen min of meer haaks op deze driegang. Deze vier molens malen de volgende jaren de polders rondom de Zoetermeerse kant van de Meerpolder droog. Ze slaan hun water uit op de Noord-Aasche Vliet. Het drooggemalen gebied wordt bewoonbaar en krijgt de naam Nieuwe Polder. Nu bent u nog even een Negentiende-eeuwse mens. Het is 1877 en de vier molens van de Nieuwe Polder worden helemaal afgebroken. Er komt iets vooruitstrevends voor in de plaats: stoomgemaal de Nieuwe Polder. Dit gemaal slaat eveneens uit op de Noord-Aasche Vliet. Anno nu is er, indien nodig, nog steeds een pomp actief.

Deze staat verborgen in een klein gebouwtje naast het voormalige gemaal. Het gebouw, de behuizing van de vroegere pomp, is een schitterend woonhuis geworden. Het heeft door de strakke gepleisterde pilasters aan de voorgevel, de strenge neo-classicistische uitrusting behouden. De sloot met de instroom onder het gebouw is nu een unieke kikersloot. Veel mensen bewonen nu de Nieuwe Polder. De wijken Buytenwegh en De Leyens zijn er gebouwd. Deze wijken staan op het zand uit dat enorme watergat: de Zoetermeerse plas.

5. Wellicht is het u opgevallen, al die verschillende waterhoogten? We zien er hier zelfs vier. -0,60 meter N.A.P. (lees: 0,60 meter onder de zeespiegel) is het niveau van de Noord-Aasche vliet, ook wel Rijnlands boezem genoemd. Vanuit hier gaat het water naar de Oude Rijn of de Vliet en uiteindelijk naar zee. Het polderniveau is zo'n -5,00 meter N.A.P., de poldersloten -5,80 N.A.P. (ook de Zoetermeerse vijvers hebben dit niveau). De Zoetermeerse plas heeft een niveau van -4,00 N.A.P. Dan heeft het Zoetermeerse water nog één tussen-niveau. Dit vindt u in de oude weteringen die ook als waterinlaat

fungeren. Deze voeren niet alleen af maar laten bij droogte juist water instromen. Dit niveau is op -1,70 meter N.A.P. Bijvoorbeeld de Leidsewallenwetering en de Benthuizenervaart hebben dit waterniveau.

COLOFON

Deze wandelbrochure is een uitgave van stichting Floravontuur Promotie Zoetermeer en de gemeente Zoetermeer. De route is beschikbaar bij het Stadhuis, de Zoetermeerse bibliotheken en het kantoor Floravontuur Promotie Zoetermeer aan de Eerste Stationsstraat 97. Tevens zijn exemplaren beschikbaar bij de hotels, recreatiemogelijkheden en overige attracties in Zoetermeer. De route is via internet te downloaden op www.promotiezoetermeer.nl.

Redactie: Botine Koopmans
Johanneke de Rooij
Margreet van Driel

Tekst: Simone Langeveld

Fotografie: Simone Langeveld (eigen archief)
Gemeente Zoetermeer
Henk Dessens

Vormgeving: Art & Finish reclame Zoetermeer

Druk: Oplage 2500

Niets uit deze brochure mag zonder toestemming van stichting Floravontuur Promotie Zoetermeer worden overgenomen. Tips, suggesties en andere aanbevelingen kunnen via info@promotiezoetermeer.nl worden doorgegeven.

veelzijdig
ZOETERMEER
Een serie van architectuur wandelingen

**Beter bekeken,
meer gezien.**

Zoetermeerse Plassengebied